

Heinolan kaupunki
Sosiaali- ja terveyslautakunta
Rauhankatu 3
18100 Heinola

HEINOLAN KAUPUNKI Kirjaamo	
25-08-2015	
Asianumero 214	Tentäväluokitus 05.09.00/

2012

LASTENSUOJELUN MÄÄRÄAIKOJEN VALTAKUNNALLINEN VALVONTA

ASIA

Terveiden ja hyvinvoinninlaitos (THL) pyytää voimassa olleen lastensuojelulain 27 a §:n perusteella kunnilta ja kuntayhtymiltä kaksi kertaa kalenterivuodessa tiedot lastensuojelulaissa säädettyjen määräaikojen noudattamisesta. Ensimmäinen valtakunnallinen tiedonkeruu toteutettiin 1.4. – 30.9.2014 ja seuraava 1.10.2014–31.3.2015. THL luovutti keräämänsä tiedot Sosiaali- ja terveystieteiden tutkimuskeskukseen (Valvira) ja Valvira siirsi edelleen sosiaalihuoltolain (710/1982) 3 §:n 2 momentissa säädetyn toimivaltaajan mukaisesti Etelä-Suomen aluehallintovirastolle Heinolan kaupungin THL:n tekemään kyselyyn antamat vastaukset käsiteltäväksi sosiaalihuoltolain mukaisena valvonta-asiana, koska vastausten mukaan laissa säädetty määräajat olivat ylittyneet.

SELVITYKSET

Heinolan kaupungin antamien vastausten perusteella on ilmennyt, että voimassa olleen lastensuojelulain 26 ja 27 §:ssä säädettyjen määräaikojen käsittelyssä on ollut viivytyksiä. Vastausten perusteella 1.10.2014 – 31.3.2015 vireille tulleista lastensuojeluasioista käsiteltiin 8–14 arkipäivässä 8 kappaletta, mikä on 3,2 % kaikista vireille tulleista lastensuojeluasioista, ja yli 14 arkipäivässä käsiteltiin 8 kappaletta, mikä on 3,2 % kaikista em. ajanjaksolla vireille tulleista lastensuojeluasioista. Lastensuojelutarpeen selvityksistä yli kolmessa mutta alle neljässä kuukaudessa valmistui 12 kappaletta, mikä on 13,3 % kaikista em. ajanjakson lastensuojelutarpeen selvityksistä ja yli neljässä kuukaudessa valmistui 1 kappaletta, mikä on 1,1 % kaikista em. ajanjakson lastensuojelutarpeen selvityksistä.

Etelä-Suomen aluehallintovirasto kiinnitti vuonna 2014 Heinolan kaupungin huomiota LsL:n 27 §:n mukaisten määräaikojen noudattamiseen lastensuojelutarpeen selvitysten laatimisessa. Aluehallintovirasto antoi 18.3.2015 tehdyllä päätöksellään huomautuksen Heinolan kaupungin sosiaali- ja terveyslautakunnalle lastensuojelulain mukaisten määräaikojen noudattamisen laiminlyönnistä lastensuojeluilmoitusten ja lastensuojelutarpeen arvioimiseksi tehtyjen pyyntöjen ja hakemusten käsittelyssä sekä lastensuojelutarpeen selvitysten valmistumisessa.

ETELÄ-SUOMEN ALUEHALLINTOVIRASTO

puh. 029 501 6000
fax 03 570 8002
kirjaamo.etela@avi.fi
www.avi.fi/etela

Hämeenlinnan päätoimipaikka
Birger Jaarlin katu 15
PL 150, 13101 Hämeenlinna

Helsingin toimipaikka
Ratapihantie 9
PL 110, 00521 Helsinki

Kouvolan toimipaikka
Kauppamiehenkatu 4
PL 301, 45101 Kouvola

Aluehallintovirasto varasi 9.7.2015 päivätyllä kirjeellä Heinolan kaupungille hallintolain 34 §:n mukaisesti tilaisuuden antaa kirjallinen selitys edellä esitetyn johdosta. Erityisesti pyydettiin selvitystä, ovatko lastensuojelulain mukaiset määräajat saatettu lainmukaiseksi THL:lle toimitettujen vastausten jälkeen ja ne toimenpiteet, joilla kunta tulee korjaamaan tilanteen lainmukaiseksi.

Heinolan kaupungin sosiaalipalvelujohtaja Päivi Nykänen on antanut aluehallintovirastolle 6.8.2015 saapuneen selityksen. Selityksen mukaan viivästystä aiheutti se, että kaikkien asianosaisten kanssa ei ole saatu sovittua heille sopivia tapaamisaikoja siten, että määräajoissa on ollut mahdollista pysyä. Eräissä asiakastapauksissa yhteistyötahot eivät toimittaneet pyydettyjä tietoja määräajassa, mikä hidasti selvitysten valmistumista. Selityksen mukaan Heinolan sosiaali- ja terveystoimi on valmis palkkaamaan tarvittaessa lisäresursseja lastensuojeluilmoitusten käsitteilyyn ja lastensuojelutarpeen selvittämiseen. Ongelmana on kelpoisuusehdot täyttävien sosiaalityöntekijöiden saatavuuden vaikeus.

Selityksen mukaan seuranta-ajan jälkeen lastensuojelussa tehtiin henkilöstöjärjestelyjä. Lastensuojeluilmoitusten käsittelyä ja lastensuojelutarpeen selvityksiä varten lisättiin sosiaalihoaja. Lasten ja nuorten huollon erityistyöntekijä alkaa tehdä osa-aikaisesti, 50 % työajastaan, lastensuojelutarpeen selvityksiä 10.8.2015 alkaen. Selityksen mukaan tehdyillä järjestelyillä lastensuojeluilmoitukset ja lastensuojelutarpeen selvitykset pitäisi pystyä käsittelemään lain edellyttämässä määräajassa.

RATKAISU

Aluehallintovirasto antaa huomautuksen Heinolan kaupungin sosiaali- ja terveystoimikunnalle lastensuojelulain mukaisten määräaikaisten noudattamisen laiminlyönnistä lastensuojeluilmoitusten ja lastensuojelutarpeen arvioimiseksi tehtyjen pyyntöjen ja hakemusten käsittelyssä sekä lastensuojelutarpeen selvitysten valmistumisessa.

Aluehallintovirasto seuraa Heinolan kaupungin määräaikaisten toteutumista seuraavan THL:n toteuttaman valtakunnallisen tiedonkeruun avulla (tiedonkeruujakso: 1.10.2014 – 31.3.2015). Mikäli määräaikaisten ylityksiä edelleen ilmenee, ryhtyy aluehallintovirasto tarvittaviin jatkotoimenpiteisiin.

PERUSTELUT

Lastensuojelun määräaikaisten suunnitelmaperusteisen valvonnan toimeenpano-ohjelman mukaan aluehallintovirasto kiinnittää kunnan huomioita toiminnan asianmukaiseen järjestämiseen ja hyvän hallintotavan noudattamiseen silloin, kun ylitykset ovat yksittäisiä ja kestoaltaan lyhyitä, eikä kunnasta ei ole aiemmin (viimeksi kuluneen vuoden aikana) tehty kanteluja määräaikaisten ylityksistä eikä kunnasta ole tullut muita yhteydenottoja. Kunnan itsensä antamia tietoja THL:n lastensuojelun määräaikoja koskevassa tiedonkeruussa voidaan pitää

riittävinä tietoina ratkaisun tekemiseen. Mikäli katsotaan tarpeelliseksi, voidaan kuulemisen yhteydessä pyytää kunnalta tarkentavia tietoja.

Sosiaalihuoltolain (710/1982) 57 §:n mukaan jos sosiaalihuollon ohjauksen ja valvonnan yhteydessä todetaan, että kunta tai kuntayhtymä on sosiaalihuoltolain mukaista toimintaa järjestäessään tai toteuttaessaan menetellyt virheellisesti tai jättänyt velvollisuutensa täyttämättä aluehallintovirasto voi antaa kunnalle tai kuntayhtymälle taikka virheellisestä toiminnasta vastuussa olevalle virkamiehelle huomautuksen vastaisen toiminnan varalle. Aluehallintovirasto voi, jos asia ei anna aihetta huomautukseen tai muihin toimenpiteisiin, kiinnittää valvottavan huomiota toiminnan asianmukaiseen järjestämiseen ja hyvän hallintotavan noudattamiseen.

Lastensuojelulain tarkoituksena on lain 1 §:n mukaan turvata lapsen oikeus turvalliseen kasvuympäristöön, tasapainoiseen ja monipuoliseen kehitykseen sekä erityiseen suojeluun.

Lastensuojelulain 26 §:n mukaan lastensuojeluasia tulee vireille hakemuksesta tai kun sosiaalityöntekijä tai muu lastensuojelun työntekijä on vastaanottanut pyynnön lastensuojelutarpeen arvioimiseksi tai lastensuojeluilmoituksen taikka saanut muutoin tietää mahdollisesta lastensuojelun tarpeesta olevasta lapsesta. Lastensuojeluasian vireille tulon jälkeen sosiaalityöntekijän tai muun lastensuojelun työntekijän on arvioitava välittömästi lapsen mahdollinen kiireellinen lastensuojelun tarve. Sosiaalityöntekijän on viimeistään seitsemäntenä arkipäivänä ilmoituksen tai vastaavan yhteydenoton vastaanottamisesta ratkaistava, onko asian vireille tulon johdosta ryhdyttävä lastensuojelutarpeen selvityksen tekemiseen, vai onko asia selvästi luonteeltaan sellainen, ettei se johda toimenpiteisiin.

Kun lastensuojelutarpeen selvityksen tekemiseen on päädytty, voimassa ollut lastensuojelulain 27 § velvoitti lapsen asioista vastaavan sosiaalityöntekijän tekemään selvityksen lapsen tilanteesta. Selvitys on tehtävä kyseessä olevan tapauksen olosuhteiden edellyttämässä laajuudessa. Selvityksessä arvioidaan lapsen kasvuolosuhteita, huoltajien tai muiden lapsen hoidosta ja kasvatuksesta tällöin vastaavien henkilöiden mahdollisuuksia huolehtia lapsen hoidosta ja kasvatuksesta sekä lastensuojelutoimenpiteiden tarvetta. Selvitys on tehtävä ilman aiheetonta viivytystä. Sen on valmistuttava kaikissa tapauksissa viimeistään kolmen kuukauden kuluessa. Selvityksen tekeminen voi kestää kolme kuukautta ainoastaan poikkeuksellisissa tilanteissa, joissa odotetaan esimerkiksi lääkärin tai psykologin lausuntoa tai meneillään olevan poliisitutkimuksen valmistumista.

Jokaisella lastensuojelun asiakkaalla on oikeus saada asiansa käsiteltyä sille säädetyssä määräajassa. Lastensuojelulain 4 §:n mukaan lastensuojelun on pyrittävä ehkäisemään lapsen ja perheen ongelmia

sekä puuttumaan riittävän varhain havaittuihin ongelmiin. Lastensuojelussa asialla on usein suuri merkitys asianosaisen jokapäiväiseen elämään ja välitön yhteys perusoikeuksiin. Lainsäätäjä on pyrkinyt laissa säädetyillä määräajoilla varmistamaan sen, että asiat käsitellään kohtuullisessa ajassa, asioiden käsittelyyn kohdennetaan riittävästi voimavaroja ja käsittelyvelvollisuus tulee muutoinkin täytetyksi. Myös hallintolain 23 §:n 1 momentti velvoittaa viranomaisia käsittelemään asiat ilman aiheetonta viivytystä.

Heinolan sosiaalitoimen selvityksen mukaan viivytykset johtuvat enimmäkseen siitä, ettei asianosaisten kanssa ole saatu sovitettua tarvittavia tapaamisaikoja ja jotkut yhteistyötahot viivyttelivät niiltä pyydettyjen selvitysten antamisessa. Heinolan sosiaalitoimen selvityksen mukaan lastensuojeluilmoitusten käsittelyyn ja lastensuojelutarpeen selvitysten tekemiseen on järjestetty lisäresurssia seuranta-ajan jälkeen siinä määrin, ettei ylityksiä jatkossa pitäisi enää tulla.

Koska Heinolan sosiaalitoimessa on ryhdytty selityksen mukaisiin toimenpiteisiin seuranta-ajan jälkeen, aluehallintovirasto antaa määräyksen sijaan uudelleen huomautuksen Heinolan kaupungin sosiaali- ja terveyslautakunnalle lastensuojelulain mukaisten määräaikojen noudattamisen laiminlyönnistä lastensuojeluilmoitusten ja lastensuojelutarpeen arvioimiseksi tehtyjen pyyntöjen ja hakemusten käsittelyssä sekä lastensuojelutarpeen selvitysten valmistumisessa. Aluehallintovirasto muistuttaa, että lastensuojelulakiin perustuvat määräajat ovat ehdottomat.

MUUTOKSENHAKU

Tähän ratkaisuun ei voi sosiaalihuoltolain (710/1982) 57 §:n 3 momentin perusteella hakea muutosta valittamalla.

SOVELLETUT OIKEUSOHJEET

Perusteluissa mainitut

LISÄTIETOJA

Lisätietojen antaja sosiaalihuollon ylitarkastaja Jaana Lohvansuu, puh. 029501 6000.

Sosiaalihuollon johtava ylitarkastaja Marja-Leena Stenroos

Sosiaalihuollon ylitarkastaja Jaana Lohvansuu

SUORITEMAKSU

Päätös on maksuton

TIEDOKSI

Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto, Valvira